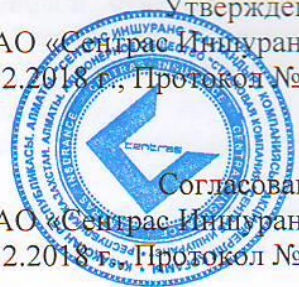

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 33 Правила добровольного страхования гражданско - правовой ответственности	Издание от 29.12.2018 г. № 1	Стр. 1 из 19
		Взамен издания от 24.07.2013 г.	

Утверждены
решением Совета директоров АО «Сентрас Иншуранс»
от «29».12.2018 г., Протокол №54

Согласованы
решением Правления АО «Сентрас Иншуранс»
от «26».12.2018 г., Протокол №45

ПС – 33

ПРАВИЛА
добровольного страхования
гражданско-правовой ответственности

Контроль	Комплаенс-контролер	Д.А. Троценко	19.12.2018 (дата)	 (подпись)
----------	---------------------	---------------	----------------------	---------------

Должность	ФИО	Виза	Дата	Подпись
Директор ДСВ	А.А. Былин	Согласовано	04.12.2018	
Директор ЮД	В.А. Галиакберов	Согласовано	11.12.2018	
Управляющий директор-член Правления	Д.М. Нуркатов	Согласовано	23.11.2018	

Разработал	Зам. директора ДА	Т.В. Самойлова	25.11.2018 (дата)	 (подпись)
------------	-------------------	----------------	----------------------	---------------

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 2-беті
---------------------------	--	--	------------------

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Осы азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері (бұдан әрі - Ереже) Қазақстан Республикасының заңнамасына, «Сентрас Иншуранс» Сақтандыру Компаниясы» АҚ-ның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленеді және үшінші тұлғаларға залал келтіргені үшін ерікті азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандырудың шартын жасасудың, жүргізудің және орындаудың тәртібін реттейді (бұдан әрі - сақтандыру шарты).

2. Осы Ереженің негізінде кез келген ұйымдастырушылық-құқықтық үлгідегі заңды тұлғалардың және/немесе қабілетті жеке тұлғалардың, оның ішінде жеке кәсіпкерлерді қоса алғанда, жауапкершілігі сақтандырылуы мүмкін.

3. Осы Ережеде қолданылатын ұғымдар:

1) Сақтандырушы - «Сентрас Иншуранс» Сақтандыру Компаниясы» Акционерлік Қоғамы, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру бойынша қызметті жүзеге асыруға лицензиясы бар және сақтандыру шартын оның пайдасына жасалған тұлғаға (пайда алушыға) сақтандыру шартында белгіленген шекте (сақтандыру сомасы) сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндетті;

2) Сақтанушы – Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасасқан тұлға. Осы Ережеге сәйкес кез келген ұйымдастырушылық-құқықтық үлгідегі заңды тұлғалар және/немесе қабілетті жеке тұлғалар, оның ішінде жеке кәсіпкерлерді қоса алғанда, Сақтанушы болуы мүмкін;

3) Сақтандырылған тұлға - өзіне қатысты сақтандыруды жүзеге асыратын тұлға. Сақтандырылған тұлға ретінде тағайындалған тұлға сақтандыру шартында көрсетілуі керек. Егер сақтандыру шартының ережелері бойынша Сақтанушы болып табылмайтын Сақтандырылған тұлғаға белгілі бір міндеттемелер жүктелген болса, Сақтанушы Сақтандырылған тұлғаның осындай шарт жасасуға келісімін алуы керек. Сақтандырылған тұлғаның пайдасына сақтандыру шартын жасасу Сақтанушыны осы шарт бойынша міндеттемелерді орындаудан босатпайды;

4) Пайда алушы - сақтандыру шартына немесе Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға. Осы Ережелерге сәйкес пайда алушы - Үшінші тұлға (ол қайтыс болған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес үшінші тұлғаның қайтыс болуына байланысты келтірілген залалдың орнын толтыруға құқығы бар тұлға), сондай-ақ Сақтандырушының жауапкершілігі шегінде үшінші тұлғаға келтірілген зиянды өтеген және сақтандыру төлемін алу құқығын иеленген Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) Пайда алушы бола алады;

5) Үшінші тұлға – Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) өзінің сақтандырылған қызметін жүзеге асыруы барысында залал келтірілуі мүмкін кез келген жеке немесе заңды тұлғалар, өзінің еңбек (қызметтік,лауазымдық) міндеттерін орындау кезіндегі Сақтанушыны (Сақтандырылған тұлғаны) және оның қызметкерлерін, Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) қатысты үлестес тұлғаларды және Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) оларға қатысты үлестес тұлғаларды қоспағанда. Сақтандыру шартымен шарт аясында Үшінші тұлғалар болып табылатын өзге тұлғалардың тізімі көзделуі мүмкін.

6) залал келтіргені үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілік - үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген залалды өтеу үшін Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында көзделген Сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның) жауапкершілігі;

7) Сақтандырылған қызмет – Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін сақтандыру шартында көрсетілген Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) қызметі, оның ішінде:

- өндірістік немесе өзге шаруашылық қызмет, соның ішінде қызметтерді көрсету (жұмыстарды атқару);
- ғимараттарды, құрылыстарды, соның ішінде тұрғын-үй қорын күтіп-ұстау, пайдалану және жалға беру бойынша қызмет;
- өндіріс машиналарын, механизмдерін, жабдықтарды, инженерлің құрылыстарды пайдалану жөніндегі қызмет;
- жануарларды, соның ішінде ауыл-шаруашылық жануарларды күтіп-бағу жөніндегі қызмет;
- қызметтің өзге түрлері.

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым	19 беттің 3-беті
		24.07.2013 ж. Басылымның орнына	

Сақтандырылған қызметтің белгілі бір түрін сақтандыру шарттары осы Ереженің негізінде жасалған сақтандыру бағдарламасында және сақтандыру шартында белгіленеді.

8) сақтандыру қамқорлығы - Сақтандырушының сақтандыру төлемі түрінде сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда болған залал үшін материалдық өтемақы алушыға Пайда алушыға заңды міндеттеме бойынша дайын болуы;

9) сақтандыру аймағы - сақтандыру келісімшартында көрсетілген аумақ сақтандыру жабдығы қолданылатын аумақ. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру аумағы Қазақстан Республикасы болып табылады.

10) сақтандыру мүддесі - Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) қауіп-қатерді болдырмауға және сақтандыру жағдайының алдын алуға мүліктік мүддесі;

4. Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы сақтандыру шартында қарастырылған сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда алушыға сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемдерін жасауға міндеттенеді.

5. Сақтандырушы сақтандырылған қызметті жүзеге асыратын Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) байланысты үшінші тұлғаларға келтірілген залал үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақысы төленген жағдайда, сондай-ақ Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) осы Ережеде және сақтандыру шартында белгіленген барлық жағдайларда сақтандыру қамқорлығын ұсынады.

6. Осы Ережеге сәйкес, Сақтандырылған тұлғаның Қазақстан Республикасының азаматтық-құқықтық заңнамасына сәйкес оның үшінші тұлғаларға келтірілген залалды өтеу міндетіне байланысты мүліктік мүдделері сақтандырылуға жатпайды, егер олар келесімен байланысты болса:

- автомобиль көлігін пайдаланумен;
- теміржол көлігін пайдаланумен;
- әуе көлігін пайдаланумен;
- су көлігін пайдаланумен;
- өзінің кәсіби қызметін жүзеге асырумен (кәсіптік қызметтің нақты түрін жүзеге асырудағы байқаусыз қателіктер, жіберілген кемшіліктер үшін жауапкершілік).

7. Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру мүдделері болмаған кезде жасалған сақтандыру шартын сот жарамсыз деп тануы мүмкін.

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

8. Сақтандыру объектісі - Сақтанушының Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін және оның қызметін жүзеге асыру нәтижесінде үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген залалды өтеу жөніндегі Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген міндетіне байланысты мүліктік мүдделері.

9. Сақтандырылған тұлғаның қызмет түрі туралы ақпарат сақтандыру туралы өтініште және сақтандыру шартында көрсетіледі.

3. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ

10. Сақтандыру жағдайы - сақтандыру шарты сақтандыру төлемдерін қарастыратын оқиға. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға оның ықтималдығы мен пайда болуының белгілері болуы керек.

11. Сақтандыру оқиғасы - салдары сақтандыру жағдайының басталуына әкелуі мүмкін оқиға.

12. Осы Ережеге сәйкес сақтандыру кезінде, Сақтандыру қызметі нәтижесінде пайда болған және Сақтанушымен (Сақтандырылған тұлғамен) немесе оның қызметкерлерімен үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне залал келтіретін кездейсоқ күтпеген оқиға сақтандыру оқиғасы болып табылады.

12.1. Осы Ережелер негізінде әзірленген Бағдарламаның және/немесе Сақтандыру шартының ережелеріне сәйкес, сақтандырылған қызметті жүзеге асыру кезінде орын алған апаттан қоршаған ортаның кенеттен әрі қасақанасыз ластануы салдарынан Үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне келтірілген залал сақтандыру жағдайы болып табылады.

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 4-беті
---------------------------	--	--	------------------

13. Сақтандыру қызметін жүзеге асыруы кезінде үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне келтірілген залалды өтеу бойынша Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі орын алу факті сақтандыру жағдайы болып мойындалады.

14. Сақтандыру оқиғасы келесі жағдайларда сақтандыру жағдайы деп танылады:

1) Үшінші тұлғаларға залал сақтандыру мерзімі аралығында орын алуы;
2) үшінші тұлғаға сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру аумағында жасалған залал;
3) Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) қойылған талаптар басқа талаптармен, наразылықтармен және сақтандыру шарты күшіне енгенге дейін туындауы мүмкін оқиғалармен байланысты болмауы;

4) Сақтандыру қызметін жүзеге асыру кезінде орын алған кездейсоқ күтпеген оқиға мен үшінші тұлғаларға залал келтіретін себеп-салдарлық байланыстың бар екендігі дәлелденуі;

5) сақтанушыға (сақтандырылған тұлғаға) қойылған талаптар сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға) басталған күннен бастап бір жыл ішінде жүзеге асырылуы;

6) Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) Үшінші тараптарға келтірілген залалды өтеу міндеттемесі қолданыстағы заңнамаға сәйкес, заңды күшіне енген сот шешімінің негізінде немесе Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімімен үшінші тұлғаларға келтірілген залалды өтеу туралы ерікті түрде мойындалған міндеттеме негізінде орнатылады. Егер сақтандыру шартында тараптар өзгеше келіспесе, Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) келтірілген залалды өтеу міндеттемесі сақтандыру кезеңінде де, сақтандыру мерзімі аяқталғаннан кейін де белгіленуі мүмкін.

15. Талап дегеніміз:

- залалды өтеу туралы кез-келген жазбаша талап, Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) оның сақтанушының қызметін жүзеге асыруына байланысты үшінші тұлғалардың берген талап арызы;

- Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) белгілі болған және кейіннен залал мен шағым туралы жазбаша талап қоюға әкелуі мүмкін жағдайлар.

Аталған жағдай Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) өзінің сақтандырушыға жазбаша хабарламасында келтірілген залалдың орнын толтыру туралы талаптың, талап арыздың нақты себептерін нақты тұжырымдайтын жағдайда ғана талап болып саналады.

15.1. Бұл жағдайда Талап келесіде бірінші жарияланған болып саналады:

- бұл шағым туралы жазбаша хабарлама алдымен Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) немесе Сақтандырушы (оның бұрын кім қабылдағанына байланысты) алынуында;

- Сақтанушыға алғаш рет кейіннен жазбаша шағымдардың, шығындар туралы талаптардың және шағымдардың берілуіне әкелуі мүмкін жағдай туралы бірінші рет білуінде.

15.2. Бір сақтандырылған оқиға шеңберіндегі барлық шағымдар олардың біріншісі жарияланған сәтте шағымданған болып саналады.

16. Бір оқиғадан туындайтын барлық шағымдар бір сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылады. Егер жауапкершілігі сақтандырылған бірнеше адамдардың біреуіне бір талап қойылса, онда бұл бір сақтандыру жағдайы болып саналады.

17. Сақтандыру жағдайының орын алуын, сондай-ақ онымен келтірілген шығындарды дәлелдеу Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға, Пайдаалушыға) жүктеледі.

4. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫН ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

18. Үшінші тұлғаларға залал келтіру мыналардың салдарынан сақтандыру жағдайы болып табылмайды:

1) әскери операциялардың немесе әскери оқиғалардың кез-келген түрі және олардың салдары, зымырандар, снарядтар, бомбалар, басқа да қару-жарақтар, соғыс құралдары мен әскери операциялар, сондай-ақ азаматтық соғыс, халық толқулары, көтерілістер, көтерілістер, көтерілістер мен ереуілдер салдарынан бүліну немесе жойылу;

2) террористік актілер;

3) мемлекеттік органдардың бұйрығымен мүлікті тәркілеу, алу, реквизициялау, тұтқынға қою немесе жою;

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 5-беті
---------------------------	--	--	------------------

4) саяси тәуекелдер;

5) уәкілетті мемлекеттік органдардың сақтанушыға (сақтандырылған тұлғаға) оның қызметін жүзеге асыруға қатысты талаптары;

6) иондаушы сәулеленудің, радиацияның немесе радиоактивті материалдармен, ядролық отынмен немесе радиоактивті қалдықтармен ластанудың тікелей немесе жанама әсерлері, сондай-ақ ядролық жарылыстың тікелей немесе жанама әсерлері;

7) асбест, асбест шаңы, диоксин, диэтилстирол, формальдегид немесе сипаттамалары, эффектілері немесе сипатымен салыстырылатын басқа заттардың әсері;

8) еңсерілмейтін күш жағдайларының әрекеттері, оның ішінде табиғи (табиғи апаттар, стихиялы табиғат құбылыстары). Форс-мажорлық жағдайлар – бұл аталған жайттарда кері қайтарылмайтын және сақтандырушының, сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның) бақылауынан тыс болатын төтенше жағдайлар;

9) Сақтанушының (Пайда алушының, Сақтандырылға тұлғаның), оның басшы қызметкерлерінің қаскөйліктері;

10) Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның), оның қызметкерлерінің өрескел абайсыздығы;

11) «өрескел абайсыздық» дегеніміз - Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға), оның қызметкері Үшінші тұлғалардың өміріне/денсаулығына және/немесе мүлкіне залал келтіруі мүмкін оқиғалардың орын алуын болжауы тиіс бола тұра, аталған талаптарды ұстанбауы салдарынан, сақтандырылған қызметтің нақты түрлерін жүргізудің тәртібі мен ережелерін анықтайтын лауазымдық нұсқаулардың, ережелердің және өзге нормативтік актілердің талаптарын бұзу, сондай-ақ сақтандырылған қызметті кәсіби білімі мен тәжірибесі жоқ қызметкердің орындауы.

12) адамның имун тапшылығы вирусымен (АИТВ-инфекциясы) туындаған инфекция;

13) адамның қаны негізінде жасалған дәрілік заттарды өндіру немесе пайдалану;

14) өсімдіктерді қорғау құралдарын пайдалану немесе олардың әсер етуін;

15) пайдаланылатын құрылымдардың, жабдықтардың, материалдардың тозуы;

16) гендік-инженерлік жұмыстар жүргізілетін немесе генетикалық инженерия арқылы ағзалардың (өнімдердің) шығарылуымен (шығарылуымен) байланысты жабдықтар мен құрылыстарды өндіру;

17) генетикалық өзгерістер;

18) электромагниттік өріске түсу;

19) есірткіні немесе мас қылатын заттарды өндіру, өңдеу (өңдеу), сондай-ақ сату.

19. Сақтандыру қамқорлығы Үшінші тұлғалардың келесінің салдарынан орын алған Талаптарына таралмайды:

1) сақтандыру шартын жасасқанға дейін туындаған және Сақтандырушының сақтандыру бойынша тәуекелді қабылдау немесе қабылдамау туралы шешіміне әсер етуі мүмкін, және сақтанушы бұл туралы білетін немесе білуі керек еді, бірақ ол туралы Сақтандырушыға хабарламаған, жайттың күшіне енуі;

2) егер сақтандырушы жалпы қабылданған стандарттарға сәйкес мұндай жою қажеттігін атап өтсе, Сақтанушы Сақтандырушымен келісілген мерзім ішінде қауіптің дәрежесін едәуір арттыратын мән-жайларды жоймаса. Мұндай жағдайлар кез-келген жағдайда шығынға себеп болған жағдайлар жатады;

3) Сақтандырушы шарттар, контракттер, келісімдер бойынша өз міндеттемелерін, соның ішінде негізгі шартта қарастырылмаған қызметтерді ауыстыру бойынша қосымша қызметтерді, сонымен қатар заңнамада бар міндеттемелерді (мысалы, салық төлеу) немесе Сақтанушы өзіне мәміленің сипатына ие ауызша келісім негізінде (мысалы, қарызды өтеу міндеттемесі) қабылдаған міндеттемелерді орындамауы.

20. Егер сақтандыру шартымен өзгесі көзделмесе, сақтандыру қамқорлығы келесіге таралмайды:

1) Сақтанушының қызметкерлерімен қойылатын шығынды өтеу туралы кез келген талаптарға;

2) Сақтанушының мүлкіне, соның ішінде жалға беруде пайдаланылатын, үшінші тарап мердігерлері тартқан немесе оның қадағалауымен немесе бақылауымен кез келген басқа жолмен келген мүліктің зақымдануы;

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым	19 беттің 6-беті
		24.07.2013 ж. Басылымның орнына	

- 3) тоқтап қалу салдарынан келтірілген залал, соның ішінде ұрлау, мүліктің жоғалуы немесе тауарлық-материалдық құндылықтардың басқа жоғалуы, сондай-ақ жабдықты уақытша пайдалану мүмкін болмауы салдарынан болған үзіліс;
- 4) зиянды заттарды бағалау, бақылау, тексеру, өңдеу, залалсыздандыру немесе жою бойынша Сақтанушыға мемлекеттік және басқа нұсқаулықтарды, талаптарды, ұсыныстарды орындау нәтижесінде болған шығындар, айыппұлдар, шығыстар;
- 5) тербелістер (діріл), қадалар жұмыстары, топырақтың құлауы, сондай-ақ құлату немесе жарылыс салдарынан жер, ғимараттар немесе басқа құрылыстарға келтірілген залалды өтеу;
- 6) спорттық жарыстарға қатысу кезінде немесе оларға дайындалу кезінде келтірілген залалды өтеу туралы кез-келген талаптар;
- 7) авторлық құқықты бұзумен байланысты, оның ішінде тіркелген сауда, серіктестік немесе тауарлық белгілерді, символдар мен атауларды санкцияланбаған пайдалану арқылы келтірілген залалды өтеу туралы.

21. Ешқандай жағдайда сақтандыру қамқорлығы келесі талаптарға қолданылмайды:

1) сақтандыру шартында көзделген өтемақының көлемі мен мөлшерінен асатын залал туралы кез-келген талап;

2) сақтандыру аумағынан тыс жерде келтірілген залалды өтеу туралы талаптар;

3) ластаушы заттардың тұрақты шығарындылары мен төгінділері;

4) газдардың, булардың, сәулелердің, сұйықтықтардың, ылғалдылықтың, жауын-шашынның, оның ішінде күйенің, түтіннің, шаңның және басқа атмосфералық емес жауын-шашындар мен шөгінділердің әсерінен болған залалдың орнын толтыру туралы (егер кенеттен жоғалса, бұл ұзақ мерзімді әсер ету болып саналмайды);

5) Сақтанушының немесе сақтанушының жұбайлары, балалары (соның ішінде асырап алынған), ата-аналары (асырап алушылары), сондай-ақ олардың туыстары немесе Сақтанушымен (Сақтандырылған тұлғамен) ұзақ уақыт бірге тұрған және онымен бірлескен үй шаруашылығын жүргізетін басқа адамдар ұсынған;

6) ар-намысы мен қадір-қасиетін қорғау туралы, сондай-ақ шындыққа жанаспайтын және заңды немесе жеке тұлғалардың беделіне нұқсан келтіретін, оның ішінде тауарлар мен қызметтердің сапасы туралы жалған ақпарат таратқаннан келтірілген залалды өтеу туралы өзге де ұқсас талаптар туралы;

7) үшінші тұлғалардың моральдық залалы және алынбаған пайдасы;

8) айыппұлдар және/немесе өзге де әкімшілік жазалар мен санкциялар;

9) сот шығындары;

10) үшінші тұлға мүлкінің тауарлық құнын жоғалту;

11) үшінші тұлғаның мүлкін оның жағдайын немесе оның жағдайын сақтандыру жағдайы басталғанға дейін жақсарту тұрғысынан жөндеу.

Сақтандыру жағдайлары мен Ережелердің осы тарауында келтірілген сақтандыру шектеулерінің тізбесі тараптардың өзара келісімі бойынша сақтандыру шартында өзгертілуі, кеңейтілуі немесе қысқаруы мүмкін.

5. Сақтандыру сомасы. Франшиза

22. Сақтандыру сомасы - сақтанушы мен сақтандырушының арасындағы келісіммен анықталған, сақтандыру жағдайы туындаған кезде сақтандырушының жауапкершілігінің шегін білдіретін ақша сомасы.

23. Сақтандыру шартында келесі белгіленуі мүмкін:

1) жауапкершіліктің жалпы лимиті - бұл жағдайда сақтандыру шартының барлық кезеңіндегі барлық сақтандыру жағдайлары бойынша сақтандыру төлемдерінің сомасы осы мөлшерден аспауы керек;

2) әрбір сақтандыру жағдайы үшін жауапкершіліктің ең жоғары мөлшері;

3) бір немесе бірнеше адамдарға қатысты өміріне және денсаулығына келтірілген залал үшін сақтандырудың барлық кезеңінде бір және / немесе бірнеше сақтандыру оқиғалары үшін жауапкершіліктің шекті мөлшері;

4) бір немесе бірнеше тұлғалардың мүліктеріне залал келтіргені үшін сақтандырудың бір кезеңінде бір немесе бірнеше сақтандыру оқиғалары үшін жауапкершіліктің шекті мөлшері.

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым	19 беттің 7-беті
		24.07.2013 ж. Басылымның орнына	

24. Осы Ережелер негізінде жасалған сақтандыру бағдарламасы және (немесе) сақтандыру шартында сақтандырудың жиынтық және жиынтық емес сомасы көзделуі мүмкін.

- сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін төлеу жағдайында сақтандырудың жиынтық сомасын белгілеу кезінде сақтандыру сомасы (жауапкершілік шегі) сақтандыру төлемі жасалған күннен бастап төленген өтемақы сомасына азайтылады, ал егер сақтандыру сомасы (жауапкершілік шегі) таусылған болса, онда сақтандырушының шарт бойынша міндеттемелері сақтандыру (жауапкершіліктің / сақтандыру тәуекелінің осы лимиті үшін) толығымен орындалды және тоқтатылды деп саналады;

- сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін төлеген кезде сақтандырудың жиынтық емес сомасын белгілеген кезде сақтандыру сомасының (жауапкершілік шегі) мөлшері өзгеріссіз қалады.

25. Сақтандырушы сақтандыру шартында белгіленген міндеттемелерін толық орындаған жағдайда, сақтандыру шарты соңғы (хронологиялық) төлем жасалған күннен бастап автоматты түрде тоқтатылады.

26. Сақтандыру сомасы Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы - теңгемен белгіленеді. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шартында баламасы теңгемен тиісті сомада (шетел валютасындағы балама) сақтандыру сомасында шетел валютасында көрсетілуі мүмкін.

27. Франшиза - сақтандырушыға сақтандыру шарттарында көзделген белгілі бір мөлшерден аспайтын зиянды өтеуден босату. Франшизаны сақтандыру сомасынан пайызбен және абсолютті түрде белгілеуге болады.

28. Сақтандыру шартын жасасқан кезде шартта (шегерілмейтін) немесе шартсыз (шегерілетін) франшиза қолданылуы мүмкін.

29. Шартты франшиза бойынша Сақтандырушы белгіленген шегерілетін сомадан аспайтын залалды өтеуден босатылады, бірақ егер ол осы сомадан асып кетсе, залалды толық көлемде өтеуге міндетті.

30. Шартсыз франшиза жағдайында барлық жағдайларда келтірілген залал көрсетілген соманы шегеріп өтеледі.

31. Қолданылатын франшизаның түрі мен мөлшері сақтандыру шартында белгіленеді.

- франшиза барлық залал үшін де, белгілі бір залал түрлері үшін де белгіленуі мүмкін;

- Үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына залал келтіруге қатысты франшиза қолданылмайды.

6. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ. Төлеу тәртібі мен мерзімдері

32. Сақтандыру сыйлықақысы - Сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеттемесі үшін төлеуге міндетті ақша сомасы.

33. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін сақтандырушы сақтандыру сомасының пайыздық мөлшерлемесі ретінде белгіленген сақтандыру мөлшерлемесінің негізінде белгілейді.

34. Сақтандыру шартын бір жылдан аз мерзімге жасаған кезде, сақтандыру сыйлықақысының мөлшері есептелген жылдық сақтандыру сыйлықақысының келесі мөлшерінде белгіленеді (аяқталмаған ай толық деп саналады):

Мерзім	Жылдық сақтандыру сыйлықақысынан %
1 айға дейін	20
1 айдан 2 айға дейін	30
2 айдан 3 айға дейін	40
3 айдан 4 айға дейін	50
4 айдан 5 айға дейін	60
5 айдан 6 айға дейін	70
6 айдан 7 айға дейін	75
7 айдан 8 айға дейін	80
8 айдан 9 айға дейін	85
9 айдан 10 айға дейін	90

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым	19 беттің 8-беті
		24.07.2013 ж. Басылымның орнына	

10 айдан 11 айға дейін

95

35. Сақтандыру төлемін Сақтанушы Қазақстан Республикасының ұлттық валюта – теңгемен төлейді.
36. Сақтандыру сыйлықақысы шетел валютасында (валюталық баламада) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген жағдайларда төленуі мүмкін.
37. Сақтандыру сыйлықақысы уақытылы немесе бөліп-бөліп төленеді, банктік аударыммен немесе қолма-қол ақшамен төленеді (заңды талаптарға сәйкес).
38. Сақтандыру сыйлықақыларын төлеудің тәртібі мен шарттары сақтандыру шартында белгіленеді.

7. Құқықтар мен міндеттер

39. Сақтанушы құқылы:

- 1) сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпарат талап етуге;
- 2) сақтандыру шарттарымен танысуға;
- 3) жоғалған жағдайда сақтандыру шартының телнұсқасын алуға;
- 4) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру шартында белгіленген шарттарда, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін алуға;
- 5) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне наразылық білдіруге;
- 6) сақтандыру шартын шартта белгіленген тәртіппен мерзімінен бұрын бұзуға;
- 7) сақтандыру шартынан кез келген уақытта бас тартуға.

40. Сақтанушы міндетті:

- 1) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының ықтималдығын және оның басталуынан болатын ықтимал шығындар мөлшерін (сақтандыру тәуекелі) айқындау үшін қажетті белгілі жағдайлар туралы хабарлауға;
- 2) сақтандырушыға сақтандырылған тәуекелдерге қатысты сақтандыру ұйымдарымен жасалған барлық сақтандыру шарттары туралы ақпарат беруге;
- 3) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру сыйлықақыларын) төлеуге;
- 4) Сақтандырылған тұлғаны сақтандыру шарттарымен таныстыруға. Сақтандырылған тұлғаның сақтандыру шартының талаптарын бұзуы оларды Сақтанушының өзі бұзуы ретінде қарастырылады;
- 5) сақтандыру шарты, сақтандыру ережелері бойынша міндеттемелерді орындауға;
- 6) сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің жай-күйі туралы хабарлауға;
- 7) сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған жағдайларда белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға дереу хабарлайды, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің артуына айтарлықтай әсер етуі мүмкін болса;
- 8) сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) салдары сақтандыру жағдайының басталуы мүмкін оқиға басталғанда (анықталғанда), бұл туралы Сақтандырушыны хабардар етуге және осы Ережеде (сақтандыру шарты) белгіленген тәртіппен және мерзімде қажетті іс-әрекеттер жасауға;
- 9) қалыптасқан жағдайда сақтандыру жағдайының шығынын болдырмау және / немесе азайту жөніндегі шараларды қабылдауға. Осындай шараларды қолдана отырып, Сақтанушы, егер оған осындай нұсқаулар берілсе, Сақтандырушының нұсқауларын орындауға міндетті;
- 10) сақтандыру жағдайы басталған кезде, Сақтандырушының мүдделеріне қарсы іс-қимыл жасамауға, зиянды өтеу туралы талаптарды, сақтандырушының жазбаша келісімінсіз өз еркімен мойындамауға, мұндай шағымдарды немесе талаптарды шешу бойынша міндеттемелер қабылдауға және өтемақы төлемеуге (келтірілген зиянды өтеуге уәде беру);
- 11) сақтандырушыға сақтандырылған мүдделерін сотта және соттан тыс қорғауға жәрдемдесуге;
- 12) осы Ереженің 10-тарауына сәйкес сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдауға, Сақтандырушыдан барлық қажетті және қажетті құжаттарды ұсынуға;

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 9-беті
---------------------------	--	--	------------------

13) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап ету құқығын беруді, оның ішінде мұндай құқықты іске асыру үшін қажетті құжаттарды ұсынуды қамтамасыз етуге;

14) егер ескіру мерзімі шегінде Қазақстан Республикасының заңнамасына және (немесе) Пайда алушылардың шарттарына сәйкес сақтандыру төлемін алу құқығынан айыратын жағдай анықталса, сақтандырушыға алынған сақтандыру төлемін қайтаруға;

15) сақтандыру шартының талаптары, сақтандыру сыйлықақылары мен төлемдерінің мөлшері туралы құпиялылықты сақтауға міндетті.

41. Сақтандырушы құқылы:

1) сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы ұсынған ақпаратты тексеруге, Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) қызметіне қатысты құжаттармен танысуға;

2) бас тарту себептерін түсіндірмей сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға;

3) сақтандырудың қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің жай-күйін, оның сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы ұсынған ақпаратқа сәйкестігін тексеруге;

4) сақтандыру тәуекелінің дәрежесі ұлғайған кезде сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және (немесе) тәуекелдің артуына сәйкес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге;

5) сақтандыру жағдайын (оқиғаны) тергеуге қатысуға;

6) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен жағдайларын, оның ішінде құзыретті органдарға сұрау салуға және келтірілген залалдың мөлшерін дербес анықтауға, қажет болған жағдайда залалдың себептері мен мөлшерін анықтау үшін сараптама тағайындауды немесе білікті мамандарды тартуға;

7) мән-жайлар анықталғанша және залалдың себептері мен мөлшерін анықтайтын құзыретті органдардың барлық мәліметтері мен қажетті құжаттары алынғанға дейін, кейінге қалдыру туралы шешім қабылданған күннен бастап бес жұмыс күннен кешіктірмей өтініш берушіге жазбаша хабарлама жіберіп, сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру туралы шешімді кейінге қалдыруға;

8) Сақтанушыдан (Сақтандырылған тұлғадан, Пайда алушыдан) сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау себептері мен мән-жайларын, осы Ереженің 10-тарауында көрсетілген келтірілген залалдың мөлшерін анықтау үшін қажетті құжаттарды талап етуге;

9) сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау кезінде сақтандыру сыйлықақысын төлеу бойынша өтелмеген берешек сомасын (оның бөлігі) ескеруге;

10) осы Ережеде (сақтандыру шарты) көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға немесе оның мөлшерін азайтуға;

11) залал үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығын ұсынуға;

12) Сақтанушы сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және мерзімде сақтандыру жарнасын төлемеген жағдайда, сондай-ақ Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) сақтандыру шартының және осы Ереженің талаптарын бұзған жағдайда сақтандыру шартын бұзуға.

42. Сақтандырушы міндетті:

1) Сақтанушыны сақтандыру шарттарымен (Ережелермен) таныстыруға, Сақтанушыға сақтандыру шартын жасасқан кезде Ережелерді беруге;

2) сақтандыру жағдайы туралы хабарлама алғаннан кейін оны дереу тіркеуге;

3) Сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру жағдайы туралы өзі ұсынған құжаттардың толық тізімін және олардың қабылданған күнін көрсете отырып анықтама беруге;

4) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға;

5) Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) сақтандыру жағдайы (оқиға) болған кезде шығынды азайту үшін шеккен шығындарды өтеуге;

6) Сақтанушы сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда - оның телнұсқасын жасауға;

7) Сақтандыру құпиялығын қамтамасыз етуге.

43. Пайда алушы құқылы:

1) сақтанушыдан және сақтандырушыдан сақтандыру шарттары туралы ақпарат алуға;

2) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлауға;

3) сақтандыру жағдайын тергеуге қатысуға;

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 10- беті
---------------------------	--	--	-----------------------

4) сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және жағдайларда сақтандыру төлемдерін алуға құқылы.

44. Сақтандырушы, сақтанушы (сақтандырылған тұлға, пайда алушы) заңдарда, осы Ережеде және сақтандыру шартында белгіленген өзге де құқықтар мен міндеттерге ие.

8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫ ӘРЕКЕТ ЕТУ МЕРЗІМІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ ҰЛҒАЮЫ САЛДАРЫ

45. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) сақтандырушыға сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған жағдайларда белгілі болған елеулі өзгерістер туралы жазбаша түрде дереу, алайда жиырма төрт сағаттан кеш емес мерзімде, хабарлауға міндетті, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің артуына айтарлықтай әсер етуі мүмкін болса.

46. Кез келген жағдайда сақтандыру шартында және сақтандыру шартында келісілген өзгерістер сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылатын маңызды болып табылады.

47. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкелетін жағдайлар туралы хабардар болған Сақтандырушы, сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына сәйкес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

48. Егер Сақтанушы сақтандыру шартының немесе сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін өзгертуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру шартын бұзуды талап етуге және сақтандыру шартын бұзу салдарынан келтірілген шығындардың орнын толтыруды талап етуге немесе сақтандыру жағдайы туындаған кезде сақтандыру төлемін төлеуден бас тартуға құқылы.

49. Егер Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) осы тараудың 45-тармағында көзделген міндеттемелерді орындамаса, Сақтандырушы құқылы:

1) сақтандыру шартын бұзуды және оның бұзылуынан келтірілген залалдардың орнын толтыруды талап етуге;

2) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандыру тәуекелінің артуына қарай азайтуға;

3) сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы..

50. Егер сақтандыру тәуекелінің артуына байланысты жағдайлар жойылып кетсе, сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқысыз.

9. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ ОРЫН АЛҒАНДАҒЫ ӘРЕКЕТТЕР

51. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған кезде және (немесе) оның салдарынан сақтандыру жағдайы басталуы мүмкін, Сақтанушы міндетті:

1) дереу, бірақ оқиға болған күннен бастап (оқиға туралы белгілі болған сәттен бастап) үш жұмыс күнінен кешіктірмей, сақтандырушыға сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуының сипатын, мән-жайларын (себептерін) көрсете отырып, барлығын көрсете отырып жазбаша түрде хабарлаңыз. белгілі ақпарат және қолда бар құжаттарды ұсыну. Егер Сақтанушы дәлелді себептермен сақтандырушыны хабардар ете алмаса, онда ол оны құжатпен растауы керек;

2) орын алған жағдайларда, ықтимал шығындардың алдын алу немесе азайту үшін, оның ішінде мүлікті сақтау шаралары мен сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру қызметі нәтижесінде залал шеккен үшінші тұлғаларға көмек көрсету шараларын қабылдауға;

3) Сақтандырушының нұсқауларын орындауға (бар болса). Алайда, бұл нұсқаулықтар сақтандырушының сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша өз міндеттемелерін мойындауы ретінде қарастырыла алмайды;

4) құзыретіне сәйкес тиісті органдарға (мемлекеттік өртке қарсы қызмет, жедел медициналық қызмет, төтенше жағдайлар қызметі және т.б.) болған оқиға және зардап шеккендер туралы хабарлауға;

5) заңнамада белгіленген тәртіппен оқиғаның тиісті құзыретті органдармен құжатталуын қамтамасыз етуге;

6) Үшінші тұлғалардың мүлкіне залал келген жағдайда, ол сақтандырушы өкілімен қаралмайынша, сақтандыру жағдайынан кейін пайда болған мүлікті солқалпында сақталуын қамтамасыз етуге, егер сол күйінде сақтау қауіп төндірмейтін болса;

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 11- беті
---------------------------	--	--	-----------------------

7) сақтандырушыға (оның өкіліне) сақтандыру жағдайын зерттеуге және келтірілген залалдың мөлшерін анықтауға мүмкіндік беруге;

8) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталуының себептері мен себептерін зерттеуде барлық мүмкін көмек көрсетуге, түсіндірулер беруге және (немесе) оқиғаның мәртебесі туралы шешім қабылдауы үшін сақтандырушының пікірі бойынша қажетті құжаттарды ұсынудан жалтармауға және кедергі келтірмеуге.

52. Шағымды немесе залалды өтеу туралы талап арызды ұсынғаннан кейін Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) міндетті:

1) дереу, бірақ кез келген жағдайда үш жұмыс күнінен кешіктірмей бұл туралы сақтандырушыға жазбаша түрде хабарлауға;

2) Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз ешқандай міндеттемелер қабылдамауға, залалды өтеу туралы ешқандай уәде бермеуге;

3) Сақтандырушыға істің мән-жайлары туралы барлық қажетті ақпаратты (коммерциялық құпияны құрайтын ақпаратты қоса), атап айтқанда, осы оқиғаға байланысты алынған мәліметтерді, құжаттарды, оқиғаға қатысқан барлық адамдардың аттарын, аттарын және мекен-жайларын қоса беруге;

4) сақтандырушыға тергеу жүргізуге қажетті көмек көрсетуге, сақтандырушыға залалды өтеу туралы талап қоюға байланысты мәселелерді шешуге қатысуға мүмкіндік беруге;

5) сақтандыру жағдайын тергеуге байланысты барлық келіп түскен ақпаратты хабарлауға, сондай-ақ келтірілген залалдың мән-жайы мен мөлшерін анықтауға қажетті қолда бар құжаттарды ұсынуға;

6) Сақтандырушының қатысуымен, егер үшінші тұлғалардың талаптары негізсіз деп танылса, жауап дайындауға және жіберуге;

7) дауды сот тәртібімен шешкен жағдайда, сақтандырушының сот талқылауына қатысу мүмкіндігін қамтамасыз етуге;

8) Сақтандырушыға мүдделерді соттан тыс және сот арқылы қорғауға көмек көрсетуге;

9) сот басталғанға дейін және сот процесінде Сақтандырушының мүдделеріне қарсы қандай да бір әрекеттерді жасамауға;

10) Сақтанушы сақтандыру жағдайы туралы белгіленген нысанда өтініш берген күні Сақтандырушыға белгілі жағдайларды көрсете отырып жазбаша өтініш беруге.

53. Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) белгілі болғаннан кейін бірден, бірақ үш жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға хабарлауға міндетті:

1) сақтандыру жағдайына байланысты оған қарсы қылмыстық іс қозғау, құзыретті органдардың алдын ала тергеуі, мүлікті тәркілеу немесе өзге де қылмыстық іс жүргізу әрекеттерін жүргізу туралы;

2) Сақтандырушы материалдарды қарастырған және шешім қабылдағанға дейін үшінші тараптың сотқа талап арыз ұсынғаны туралы хабарлауға. Бұл жағдайда Сақтанушы Сақтандырушының өтініші бойынша, барлық қажетті процедуралық өкілеттіктерімен сотта Сақтанушының (Жауапкердің) атынан өкілдік ету құқығын жүзеге асыруы үшін ол көрсеткен тұлғаға сенімхат беруге міндетті;

54. Пайда алушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы барлық жағдайларда, Сақтанушы немесе Сақтандырылған тұлға оны жасаған-жасамағанына қарамастан, хабарлауға құқылы.

55. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар етпеу, егер сақтандырушының сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы білгені дәлелденбеген болса немесе сақтандырушыда бұл туралы ақпарат болмаса, оның сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеттемесіне әсер ете алмайтын болса, сақтандыру төлемінен бас тартуға құқық береді.

56. Сақтандырушы сақтандыру жағдайы (жағдайы) туралы хабарлама алғаннан кейін:

1) алынған хабарламаны тіркейді;

2) қажет болған жағдайда, Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) әрі қарайғы іс-шаралар туралы нұсқаулық береді;

3) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін анықтайды;

4) Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексеруге, нәтижесінде залал келтірілген оқиғаның туындау фактісі мен себептерін анықтайды;

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 12- беті
---------------------------	--	--	-----------------------

5) сарапшыларды, төтенше жағдайлар жөніндегі комиссарларды тарту қажеттілігін айқындайды;

6) шағымға қоса берілген құжаттарды зерделейді, сақтанушының өзіне жолданған үшінші тұлғалардың талаптарының негізділігі туралы пікірін қарайды;

7) Үшінші тараптардың талаптары негізсіз деп танылған жағдайда, Сақтандырушыға шағымға қарсылықты дайындауға көмектеседі;

8) сот талқылауына қатысады (қажет болған жағдайда);

9) оқиға сақтандырылған оқиға деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

10. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ ОРЫН АЛУЫН ЖӘНЕ ШЫҒЫН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН

ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗІМІ

57. Сақтандыру төлемін алу үшін Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы туралы белгілері бар өтінім пайда болған күні себептері мен жағдайларын, сондай-ақ шығынның болжамды сомасын көрсете отырып, белгіленген нысандағы сақтандыру төлемін алуға өтінішпен жүгінуге міндетті.

58. Сақтандыру төлемі туралы өтінішке сақтандыру жағдайының басталуын растайтын, оның салдарынан келтірілген залалдың себептері мен мөлшерін анықтайтын құжаттар қоса тіркелуі керек.

59. Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтінішпен жүгінудің заңдылығын растау үшін Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) сақтандыру шартының көшірмесін ұсынуы керек.

60. Сақтандыру қызметі бойынша Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) шеккен залал сомасының салдарынан үшінші тұлғаларға зиян келтіру фактісін растау үшін сақтандыру жағдайының ерекшеліктеріне байланысты сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтінішке мыналар қосылуы керек:

1) қолданыстағы заңнамада белгіленген сотқа дейінгі (соттан тыс) тәртіпте Сақтанушыға (сақтандырылған тұлғаға) ақшалай немесе басқа материалдық өтемақы алу туралы үшінші тараптың жазбаша сұрауының (шағым, арыз) көшірмесі;

2) Үшінші тараппен сақтандыруды реттеу үшін хат алмасу және сақтандыру жағдайының белгілері болған оқиғаға байланысты басқа хат алмасулар;

3) істі қарау үшін қолданыстағы заңмен уәкілеттік берілген сотқа берілген үшінші тараптың талап арызының көшірмесі;

4) Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) келтірілген залалды өтеу міндетін жүктейтін сот шешімі, егер залалды өтеу туралы мәселе сотта қаралған болса;

5) уәкілетті мемлекеттік органдардың сақтандыру жағдайының басталу фактісі мен себебін растайтын, сондай-ақ келтірілген залалдың мөлшерін анықтауға мүмкіндік беретін құжаттары;

6) мемлекеттік және ведомстволық комиссиялардың, техникалық тергеудің, өрт сөндіру қызметінің, мемлекеттік төтенше жағдай қызметінің, ТЖМ, ПИК қорытындылары;

7) қылмыстық іс қозғаудан бас тарту туралы шешімнің көшірмесі немесе оны берген органның мөрімен куәландырылған сот шешімінің көшірмесі (залал келтірген мән-жайларды тергеуге Ішкі істер министрлігі, прокуратура және басқа да құқық қорғау органдары қатысқан жағдайларда).

61. Үшінші тұлғалардың мүлкіне зиян келтірілген жағдайда, сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтінішке мыналар қосылуы керек:

1) бағалау актісі (болған жағдайда);

2) жоғалған (бүлінген, жойылған) мүліктің құнын растайтын құжаттар (болған жағдайда);

3) жөндеу жұмыстарының құнын растайтын құжаттар (шот-фактура, аяқталғандығы туралы сертификат, жүкқұжаттар, чектер, шығындар, жөндеу жұмыстарының сметалары және т.б.).

62. Үшінші тұлғалардың өмірі мен денсаулығына залал келген жағдайда сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтінішке мыналар қосылуы керек:

1) денсаулыққа зияндылық дәрежесін анықтайтын медициналық құжаттар:

жазатайым оқиға салдарынан уақытша еңбекке жарамсыздық жағдайында - мүгедектік туралы анықтама және үшінші тұлғаның жеке басын куәландыратын құжат;

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым	19 беттің 13- беті
		24.07.2013 ж. Басылымның орнына	

мүгедектік жағдайында - мүгедектік тобын және үшінші тұлғаның жеке басын куәландыратын құжатты құру туралы Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалған органның қорытындысы;

қайтыс болған кезде - уәкілетті орган берген үшінші тұлғаның қайтыс болуы туралы куәлік және үшінші тұлғаның жеке басын куәландыратын құжат.

63. Пайда алушының сақтандыру төлемін алуға құқығын растау үшін сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтінішке мыналар қоса тіркелуі керек:

1) Пайда алушының жеке басын куәландыратын құжат;

2) мүлікке нұқсан келген жағдайда - мұрагер болу құқығына куәлік немесе сақтандыру төлемін алуға құқық беретін сенімхат. Үшінші тарап қайтыс болған кезде, өмірі мен денсаулығына залал келген жағдайда, Пайда алушының Үшінші тұлғаның қайтыс болуына байланысты зиянды өтеуге құқығын растайтын құжаттар.

64. Сақтандырушы сақтандыру жағдайын тергеу үшін құзыретті органдардан сақтандыру оқиғасының басталуының мән-жайлары туралы ақпарат пен құжаттар сұратуға, сондай-ақ оның туындау себептері мен жағдайларын дербес анықтауға құқылы.

65. Сақтанушының шығындардың алдын алу немесе азайту мақсатында шеккен шығындарын өтеу үшін оларды растайтын құжаттар (чектер, түбіртектер, шот-фактуралар, жүкқұжаттар, орындалған жұмыстар актілері және т.б.) қоса тіркелуі керек.

66. Сақтандырушыға ұсынылатын шет тіліндегі құжаттар қазақ немесе орыс тілдеріне аудармасының дұрыстығын нотариалды куәландырылған түрде аударылуы керек.

67. Жоғарыда көрсетілген құжаттарға қосымша Сақтандырушы, егер нақты жағдайларды ескере отырып, олардың болмауы Сақтанушының жауапкершілігінің себебін, себептерін, мән-жайларын, үшінші тұлғаларға келтірілген залалдың салдары мен мөлшерін анықтауды мүмкін етпесе (немесе қиындатса) Сақтанушыдан (Сақтандырылған тұлғадан, Пайда алушыдан) басқа құжаттарды талап етуге құқылы.

68. Құжаттарды қабылдаған сақтандырушы өтініш берушіге ұсынылған құжаттардың толық тізімін және олардың қабылданған күнін көрсете отырып анықтама беруге міндетті. Анықтаманың бір данасы өтініш берушіге беріледі, екінші данасы өтініш берушінің белгісімен бірге сақтандырушыда қалады.

69. Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға, Пайда алушы) сақтандыру төлемін жүзеге асыру мәселесін қарау үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, Сақтандырушы өтініш берушіге сақтандыру төлемін алуға өтініш түскен күннен бастап бес жұмыс күні ішінде жетіспейтін құжаттарды жазбаша түрде хабарлауға міндетті.

70. Сақтандыру жағдайының басталуын және осы Ереженің осы тарауында келтірілген шығындардың мөлшерін растайтын құжаттар тізбесі тараптардың өзара келісімі бойынша сақтандыру шартында өзгертілуі, кеңейтілуі немесе қысқартылуы мүмкін.

11. Шығын мөлшерін анықтау

71. Сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайы нәтижесінде үшінші тұлғаға келтірілген залал мөлшерінде, бірақ франшизаны ескере отырып, сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан (Сақтандырушының жауапкершілігінің лимитінен) аспайтын мөлшерде жүзеге асырылады.

72. Шағым соттан тыс тәртіпте реттелген жағдайда, сақтандыру төлемінің мөлшерін Сақтандырушы келесідей анықтайды:

1) үшінші тұлғаның мүлкіне келтірілген залалға қатысты - нақты залалдың мөлшерінде, оны: жойылу (жоғалу) кезінде - сақтандыру жағдайы басталған күнгі амортизацияны ескере отырып, мүліктің нақты құнына негізделіп;

зақымданған жағдайда - сақтандыру жағдайына дейін болған амортизацияны ескере отырып, оны жөндеудің құнына сүйене отырып. Ауыстыру құны сақтандыру жағдайы басталған кездегі қолданыстағы нарықтық бағалар мен тарифтердің негізінде анықталады. Амортизация деп Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі Сот-сараптама орталығының әдіснамалық әзірлемелері бойынша есептелген, шығарылған жылы мен жұмыс істеу мерзіміне байланысты есептелген мүліктің амортизациясының пайыздық мөлшерлемесі түсініледі.

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 14- беті
---------------------------	--	--	-----------------------

2) өмірге, денсаулығына келтірілген залалға байланысты, денсаулығын қалпына келтірудің нақты шығындары, қайтыс болған жағдайда, жерлеудің нақты шығындары негізінде.

Егер сақтандыру бағдарламасында және (немесе) сақтандыру шартында өзгеше белгіленбесе, Сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы мен әрбір жәбірленуші үшін жауапкершілігінің шегі (айлық есептік көрсеткіште (АЕК)):

- қайтыс болған жағдайда - 600;

- мүгедектік бойынша:

I топтар - 500;

II топ - 400;

III топ - 300;

уақытша еңбекке жарамсыздық жағдайында - амбулаториялық және (немесе) стационарлық емдеуге жұмсалған нақты шығындар мөлшерінде, бірақ 200 АЕК-тен аспайды. Емдеу құнын растайтын құжаттар болмаған кезде - еңбекке жарамсыздығы туралы анықтама негізінде мүгедектіктің әр күні үшін 1 АЕК, бірақ 30 АЕК-тен аспайды.

73. Шағым сот тәртібімен шешілген кезде сақтандыру төлемінің мөлшері Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес анықталады.

74. Шығынның себептері мен мөлшері туралы тараптар арасында дау туындаған жағдайда, тараптардың әрқайсысы сараптама (құзыретті тұлға бағалауы) жүргізуге құқылы. Сараптаманың (бағалаудың) шығындарын төлеу оны талап ететін тарапқа қарамастан, екі жақтың да есебінен жүзеге асырылады.

75. Тараптардың біреуі тексеру нәтижелерімен келіспеген жағдайда, Сақтандырушы келтірілген залалдың бөлігін осы Ережеде немесе сақтандыру шартында көзделген тәртіппен және мерзімде төлеуге құқылы.

76. Шығындардың алдын алу немесе азайту мақсатында шеккен шығыстардың мөлшері осы шығыстарды растайтын құжаттар негізінде анықталады.

77. Сақтанушының ықтимал шығындардың алдын-алу немесе азайту жөніндегі шығыстары нақты көлемде өтеледі, алайда сақтандыру төлемінің және шығыстардың өтелуінің жалпы мөлшері сақтандыру шартында көзделген Сақтандырушының жауапкершілігінің шегінен аспауы керек.

78. Сақтанушының Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде келтірілген шығындар сақтандыру сомасына қарамастан толық көлемде өтеледі.

79. Егер Қазақстан Республикасының заңнамасында қарастырылған жағдайларда Сақтанушы ай сайынғы немесе басқа да тұрақты төлемдермен келтірілген залалдың орнын толтыруға міндетті болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасын есептеп шығаруға және оны үшінші тұлғаларға бір уақытта төлеуге құқылы.

80. Егер Үшінші тұлғаға келтірілген залалды тек Сақтанушы ғана емес, сонымен бірге оны тудыруға жауапты басқа да тұлғалар өтесе, Сақтандырушы толық төленген сома мен зиян келтірілген басқа адамдардан өндіріп алынуы тиіс сома арасындағы айырманы ғана өтейді. Сақтандырушы осындай тұлғалардың болуы туралы және осы адамдардан өндіріп алынатын өтем сомалары туралы сақтандырушыға хабарлауға міндетті.

81. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған кезде Сақтандырушы өзіне тиесілі сақтандыру сыйлықақыларын немесе Сақтанушы төлемеген сақтандыру сыйлықақыларын есепке алуға құқылы.

12. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ ЕРЕЖЕЛЕРІ

82. Сақтандыру төлемі - сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушының пайда алушыға сақтандыру сомасы шегінде төлеген сомасы (сақтандырушының жауапкершілігі лимиті).

83. Егер сақтандыру шартында басқа мерзім көзделмесе, сақтандыру төлемін жасау немесе одан бас тарту туралы шешімді Сақтандырушы сақтандыру жағдайының басталуын және келтірілген залал мөлшерін растайтын барлық құжаттарды алған күннен бастап он жұмыс күні ішінде қабылдайды.

84. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешімді өтініш берушіге жазбаша хабарлама жібере отырып, келесі жағдайда тоқтата тұруға құқылы:

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 15- беті
---------------------------	--	--	-----------------------

1) егер тиісті құзыретті органдар қылмыстық іс қозғаған болса немесе сақтандыру оқиғасының басталуына әкеп соқтырған мән-жайлар бойынша әкімшілік тергеу басталған болса, қылмыстық іс бойынша заңды шешім шығарылғанға дейін немесе тергеу аяқталғанға дейін және тиісті құжаттар Сақтандырушыға тапсырылғанға дейін;

2) ұсынылған құжаттарды тексеру үшін объективті (дәлелді) негіздер болған кезде, сақтандыру жағдайының басталуын немесе келтірілген залалдың мөлшерін үш айдан аспайтын мерзімде олардың сенімділігі туралы құзыретті органдардың растауын алынғанға дейін.

85. Сақтанушының шығындардың алдын алу немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер мұндай шығындар қажет болған болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жасалған болса, тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушы өтейді.

86. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Қазақстан Республикасының ұлттық валютасымен, сақтанушыға сақтандыру жағдайының салдарынан болған залалды тану туралы шешім қабылданғаннан кейін он банктік күн ішінде төлейді.

87. Сақтандырушы сақтандыру төлемдерін уақтылы төлемегені үшін Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауап береді.

88. Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы келесі себептермен туындаса, Сақтанушыға сақтандыру төлемін толық немесе ішінара төлеуден бас тартуға құқылы:

1) Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру жағдайының басталуына немесе оның туындауына ықпал етуге бағытталған қасақана әрекеттері;

2) сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен, сақтандыру жағдайымен байланысты қасақана жасалған қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған әрекеттері.

89. Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) шығындарды азайту үшін ақылға қонымды және қол жетімді шараларды қабылдамауы нәтижесінде туындаған залалдарға қатысты сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан босатылады.

90. Сақтандырушының сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан бас тартуына мыналар негіз бола алады:

1) Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы жалған ақпарат берген кезде хабарлауы;

2) Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру шартында белгіленген міндеттемелер мен шарттарды орындамауы;

3) сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің өзгергені туралы хабарламау;

4) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы және (немесе) оның салдары сақтандыру жағдайында болуы мүмкін сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және мерзімде хабардар етпеу немесе уақтылы хабарламау. Ерекшеліктер Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) сақтандырушыны дәлелді себептермен хабардар ете алмаған және оны құжатпен растаған жағдайлар болуы мүмкін;

5) сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталуының мән-жайын зерттеуге және оған келтірілген залалдың мөлшерін анықтауға кедергі келтіруі;

6) ақтандыру жағдайының сақтандыру аумағынан тыс жерде және (немесе) сақтандыру қамқорлығының қолданылу мерзімінен тыс уақытта болуы;

7) егер сақтанушы зиян келтіруге кінәлі адамнан тиісті өтемақы алса;

8) егер сақтандыру жағдайы басталған кезде, сақтандыру шарты күшіне енбесе;

9) сақтанушы сақтандыру жағдайының басталуын және осы Ереженің 10-тарауында көрсетілген залалдың мөлшерін растайтын құжаттарды ұсынбаған жағдайда;

10) Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға берген шағымынан бас тартуы, сондай-ақ сақтандырушыға талапты сақтандырушыға беру үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы;

11) заңнамамен көзделген өзге жағдайларда.

91. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (келесі сақтандыру сыйлықақысын) толық көлемде төлемеген жағдайда, сақтандырушының осындай сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым	19 беттің 16- беті
		24.07.2013 ж. Басылымның орнына	

міндеттемелері туындаған болып есептелмейді және сақтандырушы сақтандыру төлемдерін жасамауға құқылы.

92. Сақтандырушы сақтанушыныға сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылданғаннан кейін бес жұмыс күні ішінде дәлелді негіздемесімен жазбаша түрде хабарлайды.

93. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен шағым жасалуы мүмкін.

94. Сақтанушы (сақтандырылған тұлға, пайда алушы) сақтандырушыға алынған сақтандыру төлемін (оның тиісті бөлігі) келесіде қайтаруға міндетті:

егер залал келтірілген зиянға жауапты тұлға өтеген болса;

егер талап қою мерзімі ішінде, заңға сәйкес немесе осы Ережелерге сәйкес Пайда алушыны сақтандыру төлемдер құқығынан толық немесе ішінара айыратын жағдай анықталса;

Сақтандыру төлемі сомасын (оның бір бөлігін) қайтару Сақтандырушыға осы тармақта көрсетілген оқиға басталған күннен бастап үш банктік күн ішінде жүзеге асырылады.

13. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

95. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру жағдайының ықтималдығын және ықтимал шығындар мөлшерін анықтау үшін қажетті барлық белгілі жағдайлар туралы, егер бұл жағдайлар белгісіз болса және сақтандырушыға таныс болмауы керек болса, хабарлауға міндетті.

96. Сақтандыру шартын жасау үшін Сақтандырушы Сақтанушыдан сақтандыру тәуекелін сипаттайтын қосымша құжаттарды (мәліметтерді) талап ете алады.

97. Сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын есептеу және Сақтанушыны, Сақтандырылған тұлғаны сәйкестендіру үшін қажетті мәліметтері бар өтініші табылады.

98. Сақтанушы Сақтандырушыға ұсынған ақпараттың шынайылығы мен дұрыстығына жауапты.

төсідей жасалады:

1) тараптардың өздері сақтандыру шартын дайындауы;

2) Сақтанушыға Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде немесе сақтандырушы біржақты әзірлеген сақтандыру ережелеріне (қосылу шарты) сәйкес сақтандырудың стандартты шарттарына қосылуы және Сақтандырушының Сақтанушыға сақтандыру полисін беруі.

100. Сақтандыру шартының жазбаша нысанын рәсімдеу оның жарамсыздығына әкеледі.

101. Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру шартын жасасу туралы жалған ақпарат (ақпарат) туралы хабарлаған кезде, Сақтандырушы сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемдерін жасаудан бас тартуға немесе қолданыстағы заңнамада белгіленген тәртіппен сақтандыру шартын жарамсыз ету шараларын қабылдауға құқылы.

102. Сақтандырушы Сақтанушымен бас тарту себептерін түсіндірместен сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға құқылы.

103. Сақтандырушы сақтандыру шартында көрсетілген талаптардың толық болмағаны үшін жауап береді. Сақтандыру шарты бойынша оның жеке талаптарының толық болмауына байланысты дау туындаған жағдайда дау Сақтанушының пайдасына шешіледі.

104. Сақтандыру шартына өзгерістер енгізу тараптардың бірінің өтініші негізінде басқа тараптың, оның ішінде электрондық пошта арқылы қабылдауын растауға мүмкіндік беретін өтініші негізінде қосымша келісім жасасу арқылы жасалады.

105. Сақтандыру полисіне өзгерістер мен толықтырулар енгізуге тыйым салынады.

106. Сақтандыру шарты жоғалған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде оған телнұсқасын беруге міндетті.

107. Сақтандырушы сақтанушыдан сақтандыру шартының телнұсқасын жасау шығындарын өтеуге құқылы, ал өтелетін шығыстардың жалпы сомасы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы Қазақстан Республикасының заңымен белгіленген күнде, өтініш берілген күні 0,1 айлық есептік көрсеткіштен аспауы керек.

14. Сақтандыру шартының әрекет ету аумағы мен мерзімі

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 17- беті
---------------------------	--	--	-----------------------

108. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру аумағы Қазақстан Республикасының аумағы болып табылады.

109. Сақтандыру шарты бір жылға немесе тараптар келіскен басқа мерзімге жасалады.

110. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын Сақтандырушының шотына төлеген жағдайда (егер бөліп төлеген болса - бірінші сақтандыру сыйлықақысы) сақтандыру шарты басталған күн ретінде сақтандыру шартында көрсетілген күннің 00: 00-ден басталады және сақтандыру шартында көрсетілген күннен кейінгі күннің 00 сағат 00 минутында аяқталады.

111. Сақтандыру қамқорлығының әрекеті сақтандыру шартының әрекеті мерзімімен бір уақытта аяқталады.

112. Сақтандыру шартының әрекеті келесі жағдайларда тоқтатылады:

1) әрекет ету мерзімі аяқталғанда;

2) Сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерін толық көлемде орындағанда (Сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы көлемінде сақтандыру төлемдерін төлегенде);

3) Мерзімінен бұрын тоқтатқанда.

113. Заңнамада көзделген міндеттемелерді тоқтатудың жалпы негіздерінен басқа, сақтандыру шарты келесі жағдайларда мерзімінен бұрын бұзылады:

1) сақтандыру объектісі жойылған кезде;

2) Сақтанушы сақтандырылған объектіні иеліктен шығарған кезде, егер Сақтандырушы Сақтанушыны ауыстыруға қарсылық білдірсе;

3) сақтандыру жағдайының болу мүмкіндігі жойылғанда және сақтандыру жағдайынан басқа жағдайларға байланысты сақтандыру тәуекелінің болуы жойылғанда;

4) заңнамамен көзделген жағдайларда.

Бұл жағдайда сақтандыру шарты оны тоқтатуға негіз болған жағдай туындаған кезден басталады, бұл туралы мүдделі тарап бұл туралы екінші тарапқа дереу хабарлайды.

114. Тараптардың әрқайсысы сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы. Сақтандыру шартын бұзушы тарап екінші тарапты сақтандыру шартын бұзу туралы күтілетін күнге дейін кемінде он жұмыс күнінен бұрын хабардар етуге міндетті.

115. Сақтандыру шарты тараптардың келісімі бойынша мерзімінен бұрын бұзылған жағдайда, мерзімінен бұрын бұзу туралы қосымша келісім екі тараптың қол қоюымен жасалады.

116. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, осы тараудың 113-тармағында көрсетілген негіздер бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру шартының мерзіміне сәйкес сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін алуға құқылы.

117. Егер сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін жасалса, сақтандыру сыйлықақысы (оның бір бөлігі) қайтарылмайды.

118. Сақтандыру сыйлықақысы (бөлігі) сақтандыру шарты мерзімінен бұрын бұзылған күннен бастап он банктік күн ішінде біржолғы төлеммен қайтарылады.

119. Сақтанушы кез келген уақытта сақтандыру шартынан бас тартуға құқылы.

120. Сақтанушының бастамасы бойынша сақтандыру шарты мерзімінен бұрын бұзылған жағдайда (Сақтанушының сақтандыру шартынан бас тартуы) Сақтандырушы құқылы:

төленген сақтандыру сыйлықақыларын немесе сақтандыру сыйлықақыларын қайтармауға;

сақтандыру шартына өткен мерзіміне сәйкес сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтаруға жататын сомадан оның 25% -ы мөлшерін шегерумен қайтаруға.

Сақтанушының бастамасы бойынша сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу талаптары сақтандыру шартында айқындалады.

121. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу сақтандырушының кінәсінен оның талаптарын орындамауға байланысты болса, соңғысы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын немесе сақтандыру сыйлықақыларын толық көлемде қайтаруға міндетті.

122. Сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтанушы орынсыз артықшылықтар алу, оның ішінде сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін жасасу мақсатымен әдейі қолданған кезде сақтандыру шарты, заңда қарастырылған жалпы негіздерден басқа, жарамсыз деп танылады.

15. ҚОС САҚТАНДЫРУ

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым 24.07.2013 ж. Басылымның орнына	19 беттің 18- беті
---------------------------	--	--	-----------------------

123. Қос сақтандыру - әрқайсысымен тәуелсіз келісім бойынша бір объектіні бірнеше Сақтандырушымен сақтандыру.

124. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушы сақтандырушыға сақтандыру объектісіне қатысты басқа сақтандыру шарттарының болуы туралы хабарлауға міндетті.

125. Қосарланған сақтандыру жағдайында әрбір сақтандырушы Сақтанушы алдында онымен жасалған сақтандыру шарты аясында жауап береді, алайда Сақтанушының барлық сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауы керек.

126. Бұл жағдайда Сақтанушы кез келген сақтандырушыдан онымен жасалған сақтандыру шартында қарастырылған сақтандыру сомасы көлемінде сақтандыру төлемін алуға құқылы. Егер алынған сақтандыру төлемі нақты зиянды өтемеген жағдайда, Сақтанушы басқа сақтандырушыдан жетіспейтін соманы алуға құқылы.

127. Сақтанушы келтірілген зиянды басқа сақтандырушылар өтегендіктен сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара босатылған сақтандырушы шығындарды шегеріп, сақтанушыға сақтандыру сыйақыларының тиісті бөлігін қайтаруға міндетті.

128. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру объектісіне қатысты басқа сақтандыру шарттарының болуы туралы хабарлауға міндетті.

129. Сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін қосарланған сақтандыру жағдайында, Сақтанушы Сақтандырушыға басқа сақтандыру ұйымдарында сақтандыру төлемі мәселесін шешуге байланысты барлық ақпаратты, оның ішінде басқа сақтандырушылардан алынған сақтандыру төлемдерінің мөлшері туралы ақпаратты беруге міндетті.

16. Суброгация

130. Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру нәтижесінде келтірілген залал үшін жауапты тұлғаға қатысты талап ету құқығы сақтандыру төлемін жасаған Сақтандырушыға, ол төленген сақтандыру төлемінің сомасы шегінде өтеді.

131. Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) сақтандыру төлемін алғаннан кейін, Сақтандырушыға барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және оған Сақтандырушыға берілген талап ету құқығын жүзеге асыру үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

132. Егер Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) Сақтандырушыға келтірген залал үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығынан бас тартса немесе Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) кінәсінен бұл құқықты пайдалану мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде төлеуден босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

17. ЕҢСЕРІЛМЕЙТІН КҮШ ЖАЙТТАРЫ

133. Егер тараптар форс-мажорлық жағдайларға (форс-мажорға) байланысты, яғни тараптың сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерін орындауы мүмкін болмайтын төтенше және болдырмайтын жағдайларға байланысты өз міндеттемелерін тиісті түрде орындау мүмкін еместігін дәлелдейтін болса, тараптар жауапкершіліктен босатылады.

134. Сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді тараптардың біреуі толық немесе ішінара орындауы мүмкін болмаған жағдайда, оларды орындау мерзімі осындай жағдайлар болған уақытқа пропорциялы уақытқа шегеріледі.

135. Егер форс-мажор жағдайлары үш айдан астам уақытқа созылатын болса, онда тараптардың әрқайсысы сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді одан әрі орындаудан бас тартуға құқылы. Бұл жағдайда тараптардың ешқайсысы екінші тараптан сақтандыру шартының бұзылуымен келтірілген залалдың орнын толтыруды талап етуге құқылы емес.

136. Сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындау мүмкін болмаған тарап екінші тарапты жиырма күн ішінде міндеттемелерді орындауға кедергі келтіретін жағдайлардың туындауы немесе тоқтатылуы туралы хабардар етуге міндетті.

18. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

137. Сақтандыру шартын орындау бойынша сақтандыру субъектілері арасында туындайтын барлық даулар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шешіледі.

19. ҚОСЫМША ЕРЕЖЕЛЕР

«Сентрас Иншуранс» СК» АҚ	СЕ – 33 Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері	29.12.2018 ж. № 1 Басылым	19 беттің 19- беті
		24.07.2013 ж. Басылымның орнына	

138. Сақтандыру шартында Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де жағдайлар көзделуі мүмкін.

139. Осы Ережелерге сәйкес, Сақтандырушы сақтандыру тәуекелдерінің және Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін басқа да сақтандыру шарттарының жиынтығымен сақтандыру бағдарламаларын жасауға құқылы.

140. Сақтандыру шартының мазмұны осы Ережелерге сәйкес келмеген жағдайда сақтандыру шартына артықшылық беріледі.

141. Сақтандыру шартын жасасу және орындау кезінде тараптар алған, оның ішінде құқықтық қорғалмаған, сондай-ақ коммерциялық құпия деп саналатын ақпарат басқа тараптың келісімімен немесе тек Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда ғана ашылуы мүмкін.

142. Егер сақтандыру шартында Сақтанушының жағдайын заңнамалық актілерде қарастырылған жағдаймен салыстырғанда нашарлататын жағдайлар болса, осы заңнамалық актілерде белгіленген жағдайлар қолданылады.

143. Осы Ережелермен реттелмеген шектерде қолданыстағы заң қолданылады.